

Slaggrus och ekotoxicitet

– hur klassar vi rätt?

Karin Karlfeldt Fedje

Renova AB och Chalmers Tekniska Högskola

karin.karlfeldt.fedje@renova.se

Projektets utförande

- Nordiskt projekt
- 2020-2022
- Referensgrupp inkl myndigheter och experter
- Slaggrus
- Finansiärer:
 - Avfall Sverige
 - **Energiforsk**
 - Avfall Norge
 - Askproducenter
 - Nordiska ministerrådet

Margareta Wahlström
VTT (projektledare)

Karin Karlfeldt Fedje
Renova, Chalmers

Charlotta Tiberg
SGI

AVFALL SVERIGE

Bakgrund

- Askklassning viktigt för hantering
- Avfallsklassificering EU
 - Europeiska avfallslistan (LoW)
 - Classification, labelling and packaging of chemicals (CLP)
 - Beräkning eller testing

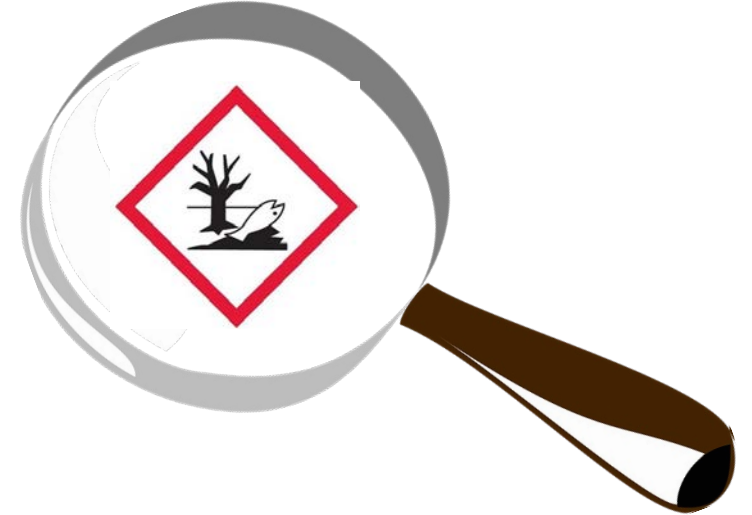
- 15 farliga egenskaper (HP1-15)
- Slaggrus: Ekotoxicitet (HP 14)
- Bristfälliga riktlinjer → olika angreppssätt → harmonisering önskvärd
- Testning;
- T/D protocol (transolution/dissolution) (CLP)
- Passar T/Dp för askor och hur behöver det modifieras?

Övergripande syfte

Förenkla T/Dp för att kunna klassa slaggrus!

Delmål

- Testet ska vara anpassat till slaggrus
- Testet ska kunna utföras enligt god laborationspraxis
- Underlag för diskussioner på EU-nivå

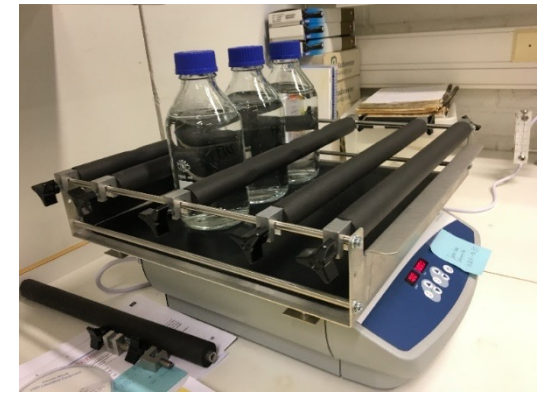

Vad innebär T/Dp-testet?

Syfte

- Efterlikna utlakning (av metaller) från ett material som kommer i kontakt med oändlig mängd vatten

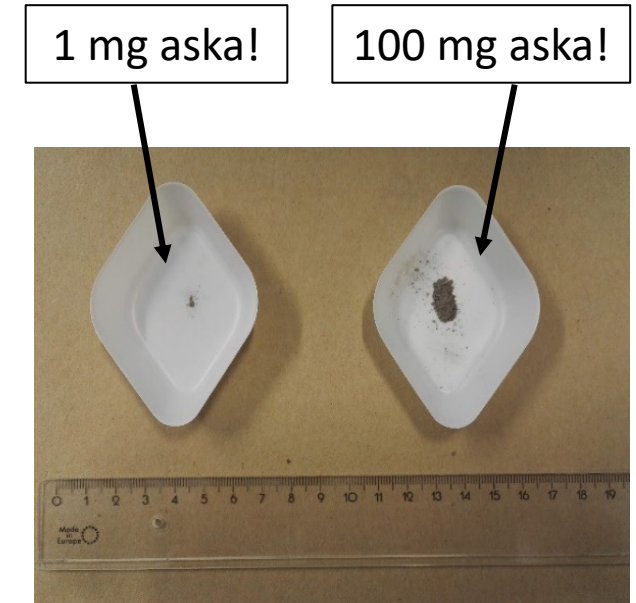
Procedur

- 1, 10 eller 100 mg prov blandas i 1 L vatten (buffertlösning)
- CO₂-gas för pH-kontroll (pH 6 för askor)
- Tidsomfattning
 - fullt test 28 dagar
 - kort test 7 dagar
- Utlakade metallhalter jämförs med ERVs (ecological reference values, ECHA)

Utmaningar askor vs kemikalier

- **Heterogenitet**, flera olika föreningar
- **Olika partikelstorlekar**, mortling kan påverka askegenskaperna
- **Alkaliskt och buffrande**, pH kan öka
- Mycket låga koncentrationer (**ug/l**)
 - Kontaminering?
 - Reproducerbarhet?
- Från tidigare studier; **100 mg aska/L** OK, men inte 1 mg/L

Dessutom...

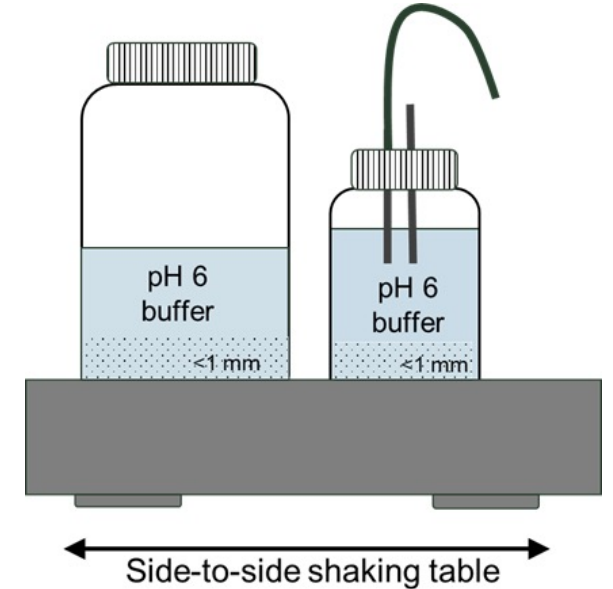
- T/Dp beskriver inte utförandet i detalj
- Hur mycket kan det modifierade testet avvika?

Modifierad T/Dp för slaggrus

- Partikelstolek: < 1 mm
- pH-justering: CO₂-gasinjektioner
- Provmängd: 100 mg/L
- Extrapolera halt från 100 mg/L till 1 mg/L
- Jämför beräknad halt med resp ERV
- Multiplicera med säkerhetsfaktor pga extrapolering
 - 5 baserat på litteraturdata (Mycket begränsad datamängd!)
 - Totalhalter ger övre gräns för säkerhetsfaktor
- Individuell toxic unit (TU)

Men...

- Additativa effekter från flera metaller →
- TU index = $\Sigma(\text{individuella TU})$

Exempelberäkning

- Cu-utlakning vid 100 mg/L -> 42 µg Cu/L
- Halten delas med 100 (100 mg/L vs 1 mg/L)
- Beräknad halt jämförs med ERV (Cu: 8,7 µg/L)
- Multiplicera med säkerhetsfaktor (5)
- Individuellt TU för Cu: 0,24

- Summera individuella TU för relevanta metaller --> TU index
- TU index <1 → askan är IFA!

AVFALL SVERIGE

Generella lärdomar

- Gemensamt intresse kring askfrågor
- Testning kopplat till lagstiftning → dialog med myndigheter
- Transparent approach ger bättre utbyte med referensgrupper
- Gemensam bas för nationella diskussioner
- Komplementerande expertkunskaper mellan deltagande forskare
 - Mer resurser och kunskap tillgängligt
 - Lärorikt och erfarenhetsutbyte
- Hitta rätt experter utanför projektet (erfarenhet av testning)

AVFALL SVERIGE

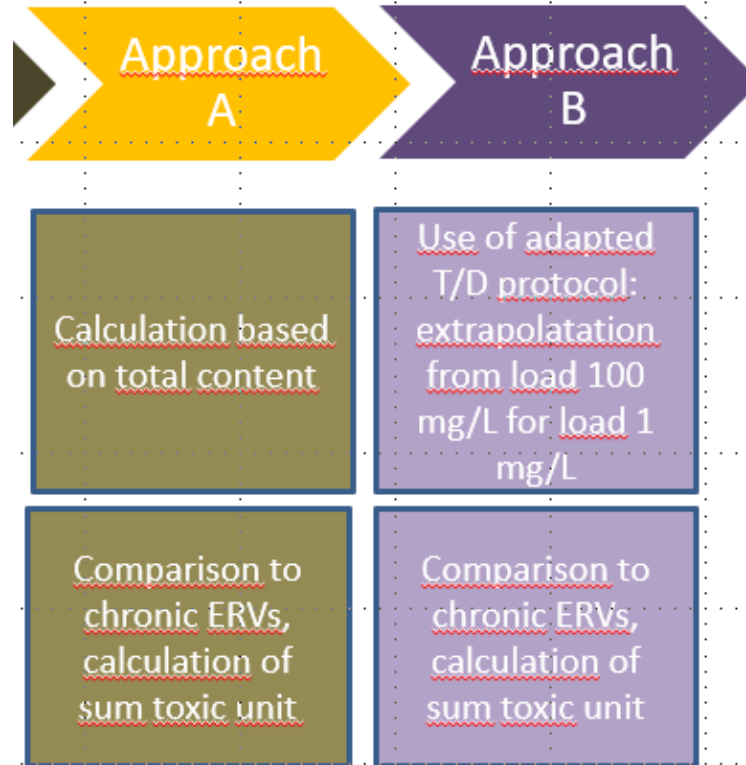
Resultat: Utförande av modifierat T/Dp

- Förslag på testmetod är framtagen
- Provhantering mycket viktig pga heterogenitet och lite provmassa
- pH-justering med CO₂-tillsatser fungerade bra
- Relativt enkelt genomförande, men tidskrävande och höga krav på renhet
- Cu, Zn och Pb påverkar mest
- Liknande resultat för samtliga askor
- Låga uppmätta halter

AVFALL SVERIGE

Resultat: Tillvägagångssätt

Om TU-index <1 är askan klassad som IFA enligt HP14

Resultat: Approach A (totalhalt)

	Individual TU index					Sum TU index (assuming 100 % release)	Sum TU index (assuming 50 % release)
	Cr	Cu	Ni	Pb	Zn		
Ecological reference values (chron ERV), µg/l	Cr(III) oxide not toxic PNEC 6.5	8.7	2.3	1.7	17		
BA1	0.17	0.49	0.32	0.55	0.20	1.7	0.9
BA2	0.10	0.36	0.07	0.54	0.18	1.3	0.6
BA3	0.09	0.30	0.08	0.45	0.31	1.2	0.6
BA4	0.13	0.67	0.14	0.50	0.34	1.8	0.9
BA5	0.14	0.40	0.19	1.03	0.27	2.0	1.02
BA6	0.08	0.56	0.12	0.39	0.22	1.4	0.7
BA7	0.11	0.24	0.09	0.32	0.17	0.9	0.5
BA8	0.16	0.54	0.10	0.51	0.24	1.6	0.8
BA9	0.08	0.28	0.06	0.28	0.19	0.9	0.4

Slutsats

- 2 askor IFA även med 100% utlakning

Resultat: Approach B (28-dagars test)

	Suggested safety factor	Individual TU index					Sum TU index
		Cr	Cu	Ni	Pb	Zn	
Results from 28-day test							
BA2:2-28 d	5	<0.00	0.24	0.07	0.02	0.18	0.5
BA2:2-28 d	10	<0.01	0.36	0.07	0.04	0.18	0.7
BA2:2-28 d	15	<0.02	0.36	0.07	0.07	0.18	0.7
BA7-28 d	5	< 0.01	0.04	0.05	<0.01	0.17	0.3
BA7-28 d	10	< 0.01	0.08	0.09	0.01	0.17	0.4
BA7-28 d	15	< 0.01	0.13	0.09	0.01	0.17	0.4
BA9- 28 d	5	0.00	0.05	0.01	0.07	0.19	0.3
BA9- 28 d	10	0.00	0.10	0.03	0.15	0.20	0.5
BA9- 28 d	15	0.00	0.15	0.04	0.20	0.20	0.6

Slutsats

- Samtliga 3 askor är IFA oavsett säkerhetsfaktor
- Totalhalt ger över gräns för individuella TU (Cu, Ni, Zn) (gulmarkerade)
- Cu och Zn dominerar i TU-index

Resultat: Approach B 7-dagarstest (indikativa)

	Safety factor	Individual TU index					Sum TU index
		Cr	Cu	Ni	Pb	Zn	
"Indicative results from 7 days test"							
BA1	10	<0.01	0.32	0.07	0.05	0.20	0.6
BA2	10	0.01	0.36	0.07	0.08	0.18	0.7
BA3	10	0.01	0.06	0.03	0.01	0.31	0.4
BA4	10	0.01	0.09	0.05	0.01	0.34	0.5
BA5	10	<0.01	0.29	0.06	0.17	0.27	0.8
BA6	10	NA	0.04	NA	0.01	0.22	0.3
BA7	10	<0.01	0.08	0.09	0.00	0.17	0.3
BA8	10	NA	0.11	NA	0.01	0.24	0.4
BA9	10	<0.01	0.06	0.01	0.06	0.20	0.4

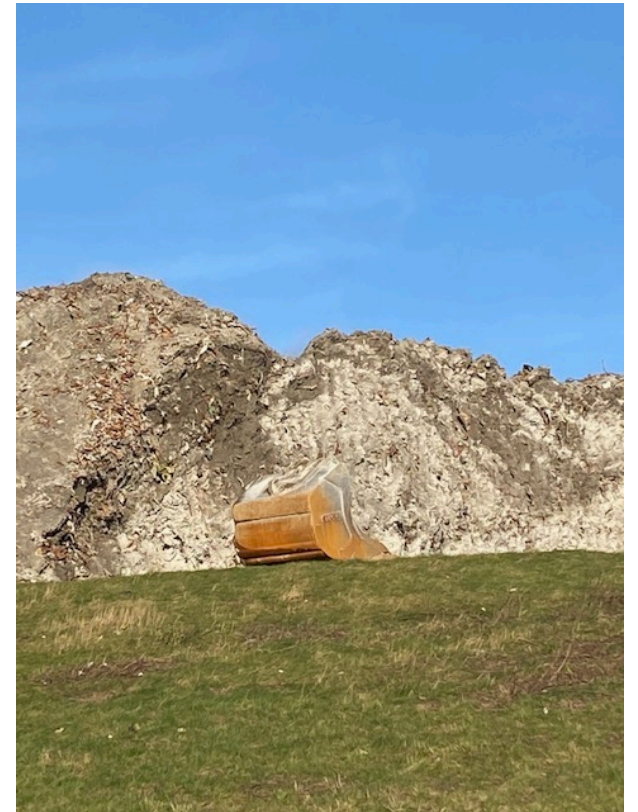
Slutsats

- Säkerhetsfaktor 10
- Samtliga 9 askor är IFA

Sammanfattning

- Alla utförda tester pekar på att **slaggrus bör klassas som IFA!**
- Ingen aska kritiskt nära gränsvärden
- 3 askor 28-dagarstest
- 9 askor 7-dagarstest
- Säkerhetsfaktorer 5-15, för höga
- Totalhalter ger maximal teoretisk utlakning
--> justera säkerhetsfaktor

AVFALL SVERIGE

Fortsatt arbete

- Fler askor
- Cross-checking mellan laboratorier
- Lämpliga säkerhetsfaktorer
- Provprepareringsguide

AVFALL SVERIGE

Tack!

Finansiärer

- Avfall Sverige
- Energiforsk/Askprogrammet
- Finnish Environmental Pool
- Afatek
- Avfall Norge
- Fortum Waste Solutions Oy
- KIVO
- Renova AB
- Stockholm Exergi
- Suomen Erityisjäte Oy
- Sysav
- Tekniska verken i Linköping
- Umeå Energi,
- Öresundskraft Helsingborg
- Nordic Council of Ministers

Referensgrupp

- Naturvårdverket
- Finlands miljöcentral (SYKE)
- Danish Waste Solution
- Umeå universitet

AVFALL SVERIGE